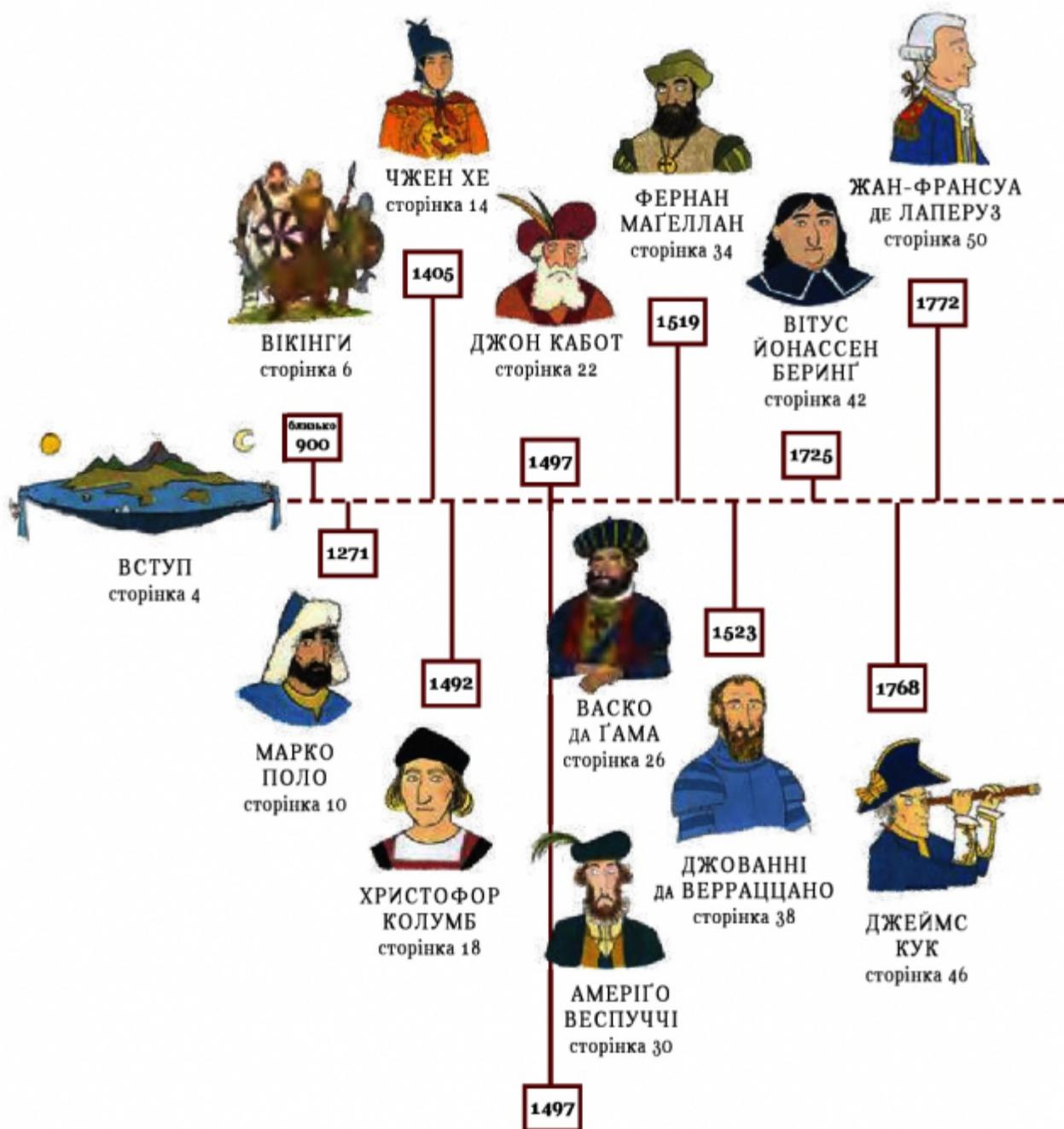

ЗМІСТ

**АЛЕКСАНДЕР
ФОН
ГУМБОЛЬДТ**
сторінка 54

**ДЕВІД
ЛІВІНГСТОН**
сторінка 62

НЕЛЛІ БЛАЙ
сторінка 70

**ФРІТЬЙОФ
НАНСЕН**
сторінка 78

**РУАЛЬ
АМУНДСЕН**
сторінка 82

**УМБЕРТО
НОБІЛЕ**
сторінка 90

1799

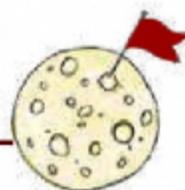
1852

1889

1893

1911

1926

**ІНШІ
ВІДКРИТТЯ**
сторінка 94

1804

1893

1914

**МЕРІВЕТЕР ЛЬЮІС
ТА ВІЛЬЯМ КЛАРК**
сторінка 58

1860

**РОБЕРТ О'ГАРА БЕРК
ТА ВІЛЬЯМ ДЖОН ВІЛЛС**
сторінка 66

СВЕН ГЕДІН
сторінка 74

**ЕРНЕСТ
ШЕКЛТОН**
сторінка 86

ТРЕБА МАТИ НЕАБИЯКУ ВІДВАГУ, ЩОБ ВИРУШИТИ НАЗУСТРІЧ НЕЗВІДАНОМУ!

Необхідно бути досить хоробрим, щоби податися в подорож, якій доведеться присвятити все життя!

Читаючи про пригоди цих дослідників, людей, які відкрили світ ще до твого народження, ти, певно, позаздриш ДЖОВАННІ ДА ВЕРРАЦЦАНО, коли він уперше побачив велич дикої затоки, де нині стоїть Нью-Йорк, а також здивуєшся, наскільки небезпечно жилося в епоху ВІКІНГІВ!

Тоді світ був ще таким незвіданим і загадковим, що це спонукало дослідників підняти вітрила та розпочати подорож, аби довідатися про все більше. Спершу в мандри вирушали дужі й зухвалі шукачі пригод із засмаглими й просоленими обличчями, згодом їх замінили вчені, яким кортіло дізнатися більше про походження та закони природи на Землі.

Одним із них був АЛЕКСАНДЕР ФОН ГУМБОЛЬДТ, який пішки подолав тисячі кілометрів, вивчаючи різноманітні природні явища, а також ФРІТЬЙОФ НАНСЕН, який спроктував і збудував унікальний корабель для вивчення морських течій.

Читаючи про пригоди цих видатних людей, ти зрозумієш, наскільки вони цінували життя, та попри це, ні хвилини не зволікали, ризикуючи всім заради служіння Ідеалу, досягнення мети, подолання перешкод і навіть порятунку вірних друзів, як-от вчинив ЕРНЕСТ ШЕКЛІТОН.

ВАЖЛИВІСТЬ ЛЮДСЬКИХ СТОСУНКІВ

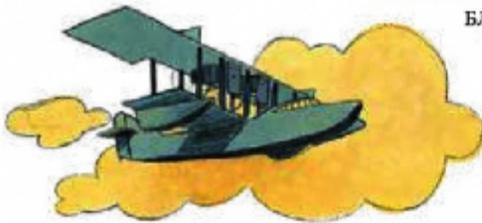
Коли ми чуємо про дослідників, часто уявляємо їх одинаками, що безстрашно протистоять силам природи. Насправді жоден із них не був самотнім. Навпаки, завоювання території, що й досі носять імена дослідників, були б неможливими без допомоги та підтримки інших людей: родичів, дружин і дітей, моряків (від юнги до кока), королів і королев, копитом яких здійснювалися ці авантюри, племен, що вітали дослідників на своїй території (від тих, хто навантажував їхні мули, до тих, хто ставив їм намети та вказував шлях). У цьому атласі ти довідаєшся і про їхнє життя!

ЧАС

Окрім того, мова піде не лише про людей і місця. Власне, є ще один головний герой — час. Ще із сивої давнини людство прагнуло впливати на нього. Технології та механізми, винайдені впродовж століть, нині дають можливість розширювати нам часові межі, і те, на що колись витрачався цілий рік, сьогодні відбувається за хвилину! На те, щоб доплисти до потрібного місця на вітрильнику, необхідно було близько трьох років. Згодом та сама подорож на пароплаві тривала лише декілька тижнів. З появою потягів мандрівки, які раніше видавалися неможливими, перетворилися на швидкі й безпечні. Це дало змогу ЛЬЮІСУ та КЛАРКУ лише за декілька днів здійснити подорож, яку раніше долали на конях не один місяць. Жюль Верн уявив і описав таку мандрівку в книжці «Навколо світу за 80 днів», проте хоробрій журналістці НЕЛЛІ БЛАЙ вдалося здійснити її швидше, ніж Філеасу Фоггу та Паспарту. Завдяки дирижаблям УМБЕРТО НОБІЛЕ, а пізніше й літакам, ми побачили світ згори: раптом люди змогли літати! І відтоді неможливе стало можливим — навіть посадка на Місяці...

ПРИГОДА ЯК ЧАСТИНА ЖИТТЯ

Завдяки цьому атласу ти довідаєшся, як людство, від самої своєї появи на Землі, ні на мить не втрачало допитливості і як страх перед небезпекою ніколи не спиняв жаги до знань. Пригода — це частина життя. Можливо, і в тобі причаївся сучасний МАГЕЛЛАН! Протягом життя ти постійно дізнаватимешся щось нове про себе, світ і майбутнє, а як раптом цього виявиться замало, завжди можна кинути виклик власним страхам перед невідомим, адже КОСМОС і досі липається незвіданим...

БЕЗКРАЇ ТА НЕДОСЛІДЖЕНІ ПРОСТОРИ ЧЕКАЮТЬ!

ВІКІНГИ

«Наші предки, вікінги, прибули до Америки ще до Христофора Колумба, але згодом залишили ці землі. Та воно й на краще, бо інакше всьому світові довелося б розмовляти ісландською».

Відіс Фіннбогадоттір, ісландська політикиня

Для вивчення та дослідження людство мало у своєму розпорядженні весь світ. І починаючи ще від сивої давнини, воно тільки те й робило, що мандрувало туди-сюди в пошуках кращого прихистку, лишаючи по собі якісь згадки. І хоча всі народи, які мешкали на планеті, відчували жагу до подорожей, і кожен із них — фінікійці та греки, араби й римляни — заслуговує на те, щоби про нього згадали в цьому атласі, ми розпочнемо з ВІКІНГІВ, племен, які існували завдяки завоюванню нових незвіданих земель. Зухвала вдача, вишколені навички мореплавства на додачу до якісних човнів перетворили вікінгів на володарів морів. Від одного лише вигляду ДРАКАРА жителі прибережних селищ здригалися від страху, бо знали: ніщо не зможе зупинити спраглих до завоювання вікінгів. Одні воїни-пірати доценту винищували узбережжя на півночі сьогочасної Франції й Іспанії та проносилися материком аж до самісінького Середземного моря. Інші ж, у пошуках родючих земель, пливли за океанськими течіями від Гренландії й аж до Америки ще на 500 років раніше за Колумба. І навіть заснували там колонію.

ДО КОЛУМБА

Про відкриття Америки вікінгами йдеться в епічних сказаннях «Сага про гренландців» і «Сага про Еріка Рудого».

Тривалий час їх вважали цілковитою вигадкою, аж поки 1961 року двоє археологів не виявили руїни поселення вікінгів на острові Ньюфаундленд.

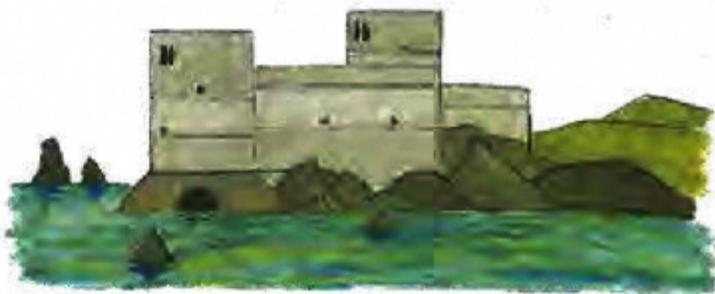
ВІКІНГИ. ВАРЯГИ. НОРМАНИ

Безстрашним народам півночі давали різні імена залежно від того, де вони зрештою оселялися. Так вікінги вирушили на південь, варяги — на схід, а нормани дісталися аж до Середземномор'я.

ФОРТЕЧНІ УКРІПЛЕННЯ

Імперія Карла I Великого зазнавала неабияких втрат під час набігів вікінгів, які грабували й ущент руйнували цілі поселення. Тому для захисту в прибережних містах почали зводити міцні системи укріплень.

ВІКІНГИ СЬОГОДНІ

Відвідувачі Музею кораблів вікінгів у місті Роскілле, що в Данії, можуть насолодитися захопливою мандрівкою на точній копії човна вікінгів!

ДРАКАРИ

Дракари — це військові кораблі завдовжки близько 20 метрів, що рухалися за допомогою весел і вітрила. Човен мав дуже малу осадку — частина корпусу корабля, на яку він занурюється у воду, — і був настільки легким, що його можна було навіть нести на плечах сухоходом.

ХРИСТОФОР КОЛУМБ

«Море подарує кожному нову надію, як ніч приносить сни про рідну домівку».

У давнину вірили, що СВІТ ПЛАСКИЙ, ба більше, думати інакше заборонялося. Та коли вченим зрештою вдалося переконати людей, що світ — це велетенська КУЛЯ, Христофору Колумбу спало на думку підготувати експедицію та вирушити океаном на захід у пошуках невідомого. Колумб був упевнений, що земля кругла, і якщо поплисти в західному напрямку, то рано чи пізно перед ним відкриються багаті землі Сходу. Цей шлях видавався значно коротшим за довгі та небезпечні морські подорожі, у які тоді вирушали, щоб дістатися цих територій.

Королеві та королю Іспанії сподобалась ідея оволодіти багатствами, про які розповідав Марко Поло: дорогі тканини, спеції, золото та коштовності. Тож вони дали генуезькому мореплавцю для втілення цього ризикованого задуму гроші та три кораблі, на яких він і вирушив у плавання з мису Палос 3 серпня 1492 року.

Коли після двомісячної подорожі команда побачила узбережжя, Христофор Колумб був упевнений, що його теорія виявилася правильною і вони зійшли на берег Індії. Саме тому місцеве населення тих земель він назвав ІНДІАНЦЯМИ. Тоді ще ніхто й гадки не мав про існування континенту на захід від Європи — АМЕРИКИ.

ЗОЛОТО Й РІЗАНИНА

У давні часи спонукою до мандрів була аж ніяк не жага до знань, як би ми могли собі уявити. Русійною силою всіх експедицій була жадова, від якої через масові збивства загинули тисячі корінних жителів. А все заради того, щоб привезти на батьківщину трофеї: золото, коштовності або дорогоцінне каміння.

РОЗШИРЮВАЧ СВІТУ

Багато хто вважає, що Христофор Колумб відкрив Америку. Правильніше сказати, він був першим європейцем, який зійшов на берег і повернувся додому. Власне, Колумб до останнього дня був переконаний, що відкрив Азію, і лише Америго Веспуччі зрозумів, що ці землі були абсолютно новим континентом. Тож справедливніше вважати Колумба «розширювачем світу».

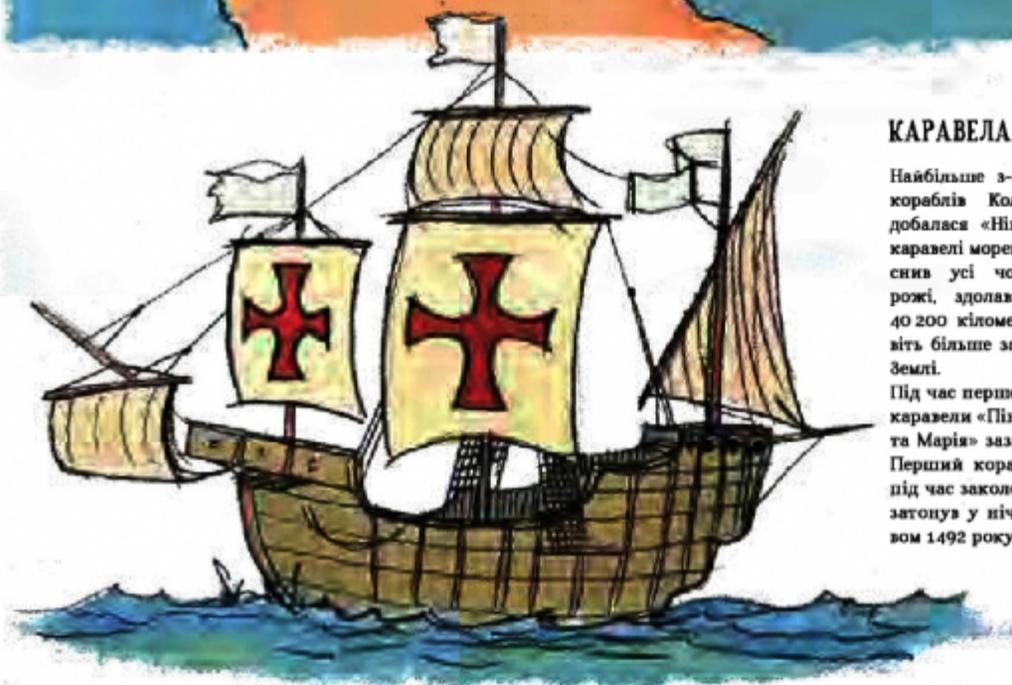
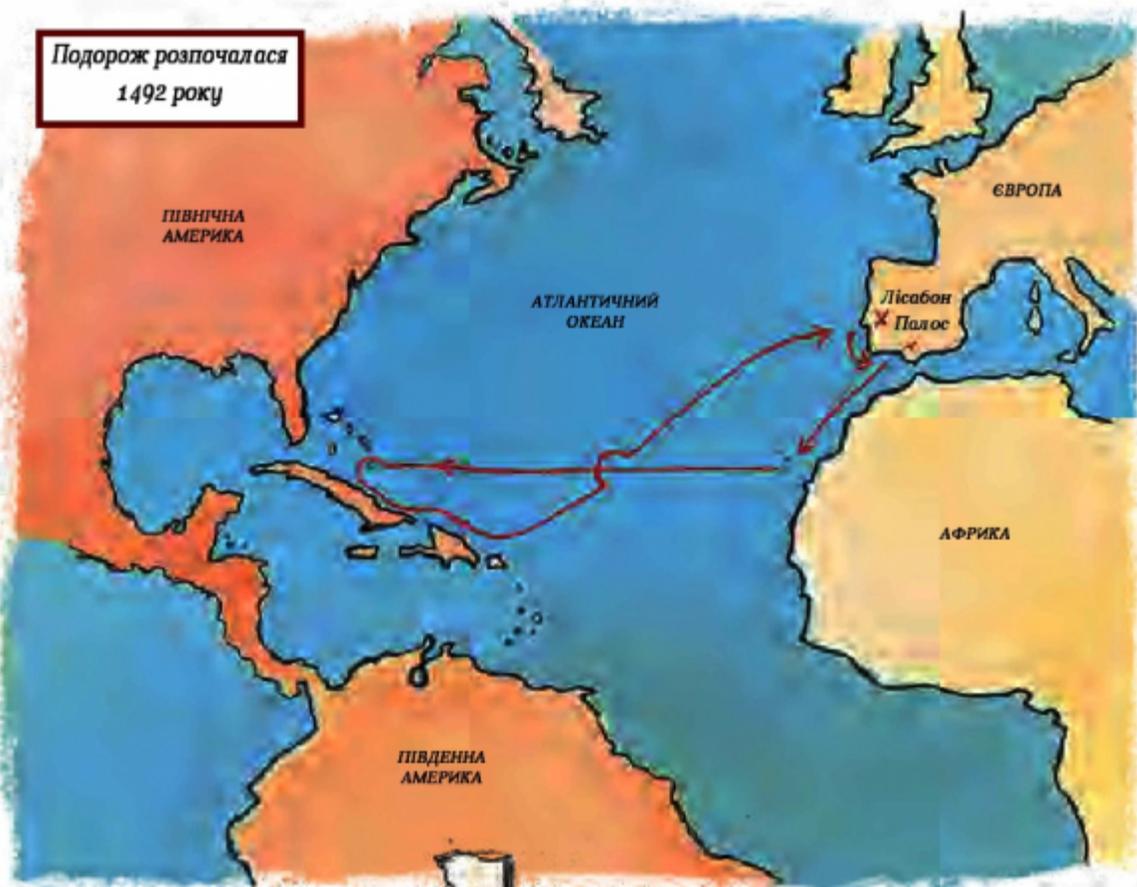

ХРИСТОФОР КОЛУМБ СЬОГОДНІ

Нині, коли хтось пропонує простий вихід зі складної ситуації, кажуть, що він знайшов «яйце Колумба». За легендою, якось під час вечері двоє іспанців насміхалися з мандрівок мореплавця. Тоді Колумб загадав їм завдання: поставити яйце на стіл вертикально. Після невдалих спроб він узяв яйце, притис його з одного кінця й поставив, показавши у такий спосіб, що, навіть якщо відповідь здається простою, виграє той, кому вона першому спаде на думку.

Подорож розпочалася
1492 року

КАРАВЕЛА

Найбільше з-поміж трьох кораблів Колумбові подобалася «Нін'я». На цій каравелі мореплавець здійснив усі чотири подорожі, здолавши близько 40 200 кілометрів, що навіть більше за окружність Землі.

Під час першої експедиції каравели «Пінта» та «Санта Марія» зазнали невдач. Перший корабель вкрали під час заколоту, а другий затонув у ніч перед Різдом 1492 року.

ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗОДНІ

«Коли людині випадає шанс прожити незвичайне життя, її обов'язок цим поділитися».

Жак-Ів Кусто

Лише крихітна частина морського дна зображена на топографічній карті світу. Більша його частина й досі залишається цілковитою тасмницею або ж усього лише здогадом. Море — це виклик, який вимагає від науковців та інженерів винахідливості й хисту. Бажання людини дослідити підводний світ увічнено в легенді про Ніколау — напіврибу, напівчоловіка, що міг бачити та плавати під водою, не виринаючи на поверхню, щоб набрати повітря. Капітан Немо навіть

угледів його зі свого підводного човна «Наутидус». Так Жуль Верн виявив пошану казці, що красномовніше за інші розкриває глибокі та близькі стосунки між людиною і морем. Навіть Леонардо да Вінчі намагався змайструвати спорядження, що уможливило б прогулянки морським дном. Та лише 1775 року французький священник Ла Шапель зшив перший водолазний костюм. Нове спорядження дозволяло занурюватися під воду, проте було не надто практичним. Після нього була низка інших винаходів, які зрештою сприяли створенню акваланга: балона з повітрям, що дозволяв водолазам дихати під водою через повітряний клапан. Цей винахід неабияк завдячує Жаку-Іву Кусто, який присвятив усе життя дослідженню підводного світу, а також винайшов підводну техніку, щоб знімати фільми про неймовірне морське життя та ділитися цим із рештою світу. Нині ж із допомогою роботизованих підводних човнів режисерові Джеймсу Кемерону вдалося дістатися дна Маріанської западини та побачити вкрите темрявою життя на глибині більше ніж 10 000 м.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕРШИН

«Я не беру в гори прапори. Я ніколи не залишаю на вершинах нічого, окрім своїх слідів, які одразу змітає вітер». Райнгольд Месснер

Де живуть боги? Звідкіля Господь являється людині? З гори. Якщо підвести погляд до неба, можна побачити обриси вершин. У світі їх величезна кількість: деякі не такі вже й високі, та зійти на них майже неможливо, а інші здіймаються більше ніж на 8000 м, і лише небагатьом вдалося їх підкорити. Безумовно, необхідно мати хорошу фізичну підготовку, та цього замало. Найважливіше в стосунках між альпіністом і вершиною — це повага та співпереживання. Без цього неможливо досягнути успіху, а будь-який ризик призводить до загибелі. За останні сотні років чимало альпіністів полягло на схилах найвищих гір світу. Райнгольд Месснер підкорив їх усі, від гори Нанга-Парбат до Евересту, К2 та Лхоцзе. На чотирнадцять найвищих вершин він

зійшов в альпійському стилі, без кисневої маски, багатолюдних експедицій, перевізників, проміжних таборів і довгих мотузок. До Месснера багато

альпіністів вирушали в ризикові експедиції, серед них Вальтер Бонатті, Герман Буль, Джусто Джервазутті. Вони написали десятки книжок про свій досвід соло-сходжень, щоб думки, від яких вони втомилися у постійній тиші, почули інші.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОСМОСУ

«Земля така красива звідси. Ні кордонів тобі, ні меж».

Юрій Гагарін

21 липня 1969 року о 02:56 чоловік на ім'я Ніл Армстронг зробив перші кроки на Місяці. Затягнувши подих, люди усюди Землі дивилися телетрансляцію того, як астронавт відкриває світ поза межами планети. Насправді космічні перегони почалися задовго до того. Це було технологічно-політичне суперництво двох наймогутніших держав: Радянського Союзу та США, кожна з яких прагнула випередити іншу. Врешті-решт перший вдалося відправити людину — Юрія Гагаріна — за межі земної атмосфери, друга ж першою здійснила посадку космічного корабля на Місяць. З часом суперництво переросло у співпрацю, і нині Росія (як одна зі спадкомиць радянської космічної програми) та США разом із багатьма іншими країнами будують й обслуговують Міжнародну космічну станцію. Ця співпраця заради досягнення наукових цілей тримає в мирі космічні держави, які воюють на Землі. Парадокс, що подає надію. Нові технології, великі інвестиції та невпинні наукові пошуки зробили раніше недсяжні цілі ближчими. Автоматичні міжпланетні станції продовжують транслювати корисну інформацію для розробки нових подорожей, теорій про нові придатні для життя світи, прокладання нових маршрутів — так само, як 1492 року подібне здійснив Христофор Колумб.

